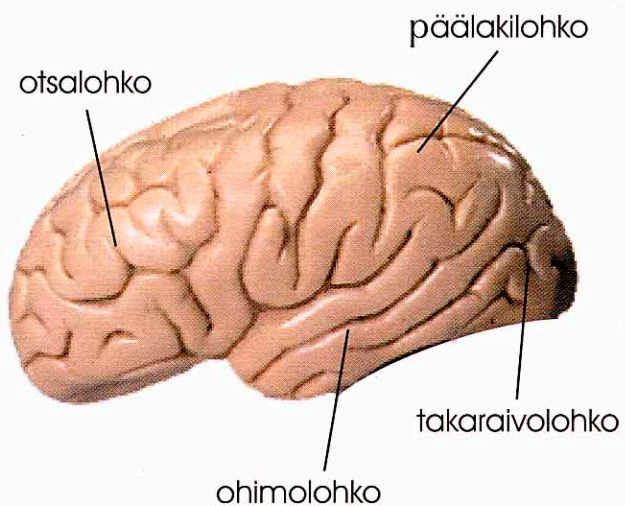

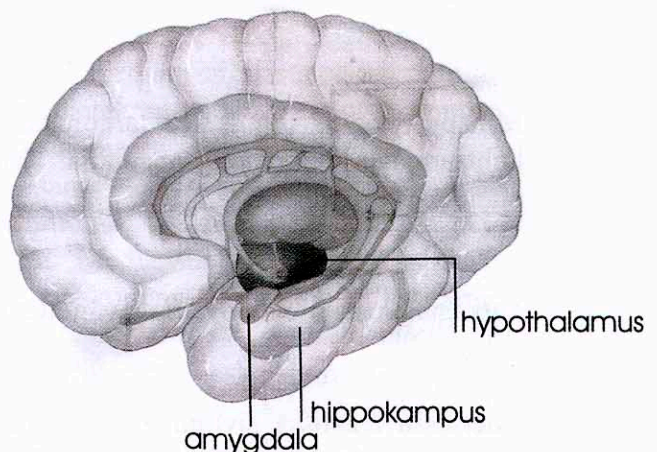

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Kumpaankin jokeritehtävään saa vastata. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Valitse alla olevista käsitteistä yksi ja tarkastele sen merkitystä omassa opiskelussasi. Perustelee oppimispsykologian perusteella, miksi valitset juuri kyseisen käsitteen.
  - a) tehtäväsuuntautuneisuus
  - b) metakognitio
  - c) sisäinen malli
2. Miten tapaustutkimusta käytetään psykologisessa tiedonmuodostuksessa?
3. Identiteetti, ”kuka minä olen”, on ihmisen keskeisiä elämänkysymyksiä. Selosta, mikä merkitys omalla etsinnällä ja muilla ihmisillä on nuoren identiteetin muodostumisessa.
4. Pohdi kehityspsykologisen tiedon varassa, miten sopiva 6–7 vuoden ikä on koulun aloittamiseen. Tarkastele lapsen kouluvalmiuden psyykkisiä, sosiaalisia ja fyysisiä edellytyksiä.
5. Miten havaintopsykologista tutkimustietoa voidaan soveltaa liikennekasvatukseen?
6. Selvitä esimerkkien avulla, miten aivojen limbisen järjestelmä ja aivokuoren otsalohko osallistuvat tunteiden säätelyyn.

aivokuoren lohkot

limbisen järjestelmän rakenteita

7. Miksi jotkut ihmiset ovat erityisen elämishakuisia ja etsivät jännittäviä ja vaarallisia urheilukokemuksia? Tarkastele psykologisia perusteita tälle taipumukselle.

Lähteet: www.n-e-ability.co.uk, www.abc-of-rockclimbing.com,
www.longsworld.net, www.scenicwonders.com

8. Minäpystyvyyssuomuksilla tarkoitetaan yksilön käsitystä siitä, pystyykö hän ratkaisemaan kohtaamiaan haastavia ongelmia. Mikä merkitys tällaisilla uskomuksilla voi olla mielenterveydelle?
- +9. Tarkastele psykologian valossa väitettä ”ihminen on eläin”.
- +10. Oheisessa tekstissä sivulla 3 kuvataan median vahvaa vaikutusta nykymaailmassa. Laadi suunnitelma jonkin medioitumiseen liittyvän ilmiön psykologisten vaikutusten tutkimiseksi.

Medioituminen

Mediasta on tullut viime vuosisadan aikana ainakin länsimaissa ihmisten elämää läpäisevä tekijä. Media on nykyään läsnä niin arjessa kuin huvissa, niin työssä kuin vapaa-ajassa. Tätä muutosta on nimitetty kulttuurin medioitumiseksi (tai mediatisoitumiseksi). Medioitumisesta voidaan erottaa kaksi ulottuvuutta: *mediateknologian valtava lisääntyminen* eli ”mediavyöry” ja *kokemusten muuttuminen mediavälitteisiksi*.

Mediavyöry läpäisee keskivertosuomalaisen kaikkein arkipäiväisimpiäkin toimia. Kun kävelemme kadulla, törmäämme jatkuvasti erilaisiin mediasovelluksiin ja niiden käyttöön: kadunvarsimainoksiin, tv-ruutuihin ja videoreeneihin, lehtiin ja niiden lööppeihin, kännyköiden käyttöön, pankki- ja lippuautomaatteihin ja niin edelleen. Töissä ja kotona käytämme tietokoneita, puhelimia ja fakseja. Me rentoudumme ja saamme yhtä lailla niin tietoa kuin elämyksiäkin radion, television, videon tai elokuvan ääressä. Pelaamme tietokone- tai konsolipelejä, surffailemme netissä. Ei oikeastaan ole enää elämän aluetta, jonka kokemusta mediateknologia ei värittäisi vähintäänkin tuottamiensa odotusten, fantasioiden ja merkitysten kautta. Jopa arkisessa kommunikaatiossa perinteinen suora ja välitön vuorovaikutus on alati harvinaisempaa. Me vaihdamme kuulumisia, mielipiteitä ja tietoa yhä useammin puhelimen, kännykän, sähköpostin ja tekstiviestien välityksellä. Mediakone on läsnä kaupassa valvontakameroina, puhuvina vaakoina ja digitaalisina kassajärjestelminä. Kauppojen etukorttien ostotiedostot kertovat jopa sen, milloin niiden naisasiakkailta on kuukautiset (milloin he ostavat säännönmukaisesti terveysiteensä) tai mitkä ovat asiakkaiden makutottumukset (ostettujen tuotteiden kertoma ”ostoprofiili”).

Mediavyöry on kuitenkin verrattain uusi ilmiö. Vielä 1960-luvun alussa televisiovastaanotin oli suomalaiskodeissa niin harvinainen, että lähietäältä kokoonnuttiin joukolla katsomaan ihmelaitteen ohjelmia, joissa ei ollut kummoisesti valinnanvaraa, kanaviakin kun oli aluksi vain yksi. Television leviäminen tämän päivän mediakoneeksi on siis tapahtunut reilun kolmenkymmenen vuoden aikana, puhumattakaan Internetin ja kännyköiden historiasta, jotka ovat vasta kymmenkunta vuotta vanhoja. Mediavyöryn historiallinen suhteellisuus on hyvä pitää mielessä, kun pohditaan mediakulttuurin vaikutuksia ihmisten olemisen ja ajattelemisen tapoihin. Pitkällä aikavälillä ihminen muuttuu hitaammin kuin teknologia, ja siksi uuden mediateknologian käyttö hakee useimmiten funktioita ja uomia, jotka ovat pikemminkin ihmiskunnan historiasta tuttuja kuin radikaaleja ja mullistavia. Toisaalta mediateknologia kehittyy nykyään sellaista tahtia, että muutaman vuoden välein syntyy uusi mediasukupolvi, jonka kokemus mediamaailmasta on aivan toinen kuin edeltävillä sukupolvilla. Erilaisien mediateknologioiden käyttö muovaa rakenteellisesti sukupolvien näkemis- ja toimintatapoja.

Mediavyöry on sukupolvesta riippumatta saanut aikaan sen, että myös meidän kokemuksemme maailmasta ja tapamme hahmottaa ja ymmärtää sitä välittyvät nykyään yhä useammin jonkin median kautta. Media tuottaa meille ensinnäkin *informaatiota* esimerkiksi television uutisten, ajankohtais- ja dokumenttiohjelmien tai Internetin välityksellä. Toiseksi se tuottaa *fantasioita*, *unelmia* ja *mielihyvää* viihteen keinoin. Kolmanneksi mediasta on tullut yksi keskeisimmistä *yhteisöllisyyden kokemuksen* paikoista. Mediakulttuuria kulutetaan yhdessä esimerkiksi television tai elokuvien katselutilanteissa tai Internetin keskusteluryhmissä. Median välityksellä koetaan yhteisiä tunteita, kuten suomalaiset vuoden 1995 jääkiekon MM-kisoissa tai keuhkolla 2001 hiihdon MM-kisojen doping-jupakan paljastuttua tai maailmanlaajuisesti prinsessa Dianan hautajaisten yhteydessä. Media on ehtymätön puheenaihe sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.